

schne068@umn.edu

יותר מדי טבלאות? או אולי לא..

רננה שנלר

אוניברסיטת מינסוטה

מחקרים שונים בתחום הוראת שפה זרה מעלים תאוריות שונות הקשורות לאספקטים של הוראת שפה זרה. רכישת שפה, לדעת מחקרים רבים, היא בניית מערכת מידע שיכולה בסופו של דבר להפוך למערכת אוטומטית של דיבור והבנה. חוקרים אלה מבדילים בין לימוד שפה באופן פעיל לבין רכישת שפה. לדעת חוקרים אלה לימוד שפה (learning) אינו מוביל לרכישת שפה (acquisition) בתחילה על הלומד לשים ליבו ללאספקטים מסויימים של השפה, אותם הם מנסים לבטא או להבין. ההנחה היא שהלומד יכול לשים לב רק לכמות מוגבלת של מידע בזמן נתון.

חשיפה ממושכת לשפה תוסיף למאגר מידע זה גם אם לא יושם דגש על אספקט זה או אחר של הוראת השפה. חוקרים הדוגלים באורח חשיבה זה לא יעודדו מורים לתקן טעויות בכיתה ויצפו שהלומד תוך כדי חשיפה מוגברת לשפה ועיסוק בפעילויות המעוררות את הרצון שלו ללמוד ילמד עם הזמן לבטא את השפה באופן מדוייק יותר. מורה המלמד על פי שיטה זו ימעיט במתן טבלאות להוראת גזרות הפועל, לדוגמה. הוא יבנה את שיעורו בצורה שבה תהיה חשיפה מירבית לשפה החיה בכיתה.

מחקרים אחרים טוענים שכל מה שאנחנו לומדים על שפה נלמד לפני כן באופן פעיל תוך שימת לב לנכונות השפה. לדעת חוקרים אלה אין כל הבדל בין לימוד השפה לרכישתה. מורים לעברית המאמינים באורח מחשבה זה יקפידו על נכונות השפה, ידגישו את השימוש בטבלאות הפועל וידאגו לתקן טעויות אותן עושים הלומדים בזמן "אמת".

כמה מאיתנו סבורים שהוראת השפה תוך שימת לב למשמעויות השורשים השונים, לדוגמה, נחשבת מועילה יותר, ואולי מהווה מעין "קיצור דרך". אותם מורים טוענים, שיש הבדל בין הוראת עברית כשפה זרה לבין הוראת שפות רבות אחרות, בשל המבנה המיוחד של העברית המאפשר את אותם "קיצורי הדרך".

איך נתפשים הדברים בעיני הלומד?

בהרצאה אציג מדגם של שאלות בנושא זה ותשובות אותן ענו לומדי עברית מקבוצות גיל שונות, ובמסגרות שונות. אשווה בין תגובותיהם ואפתח את הנושא לדיון בין המשתתפים.